

Alcohol en het jonge brein

V&VN, 6 april 2018

Ellis Jacobs-Daanen, pedagogisch hulpverlener
Bas Zegers, kinderarts – sociale pediatrie

máxima
medisch centrum

Vraag 1

- Hoeveel procent van de 18-65 jarigen drinkt regelmatig alcohol?
- 65%
- 80%
- 10% overmatig: >14 glazen per week

Vraag 2

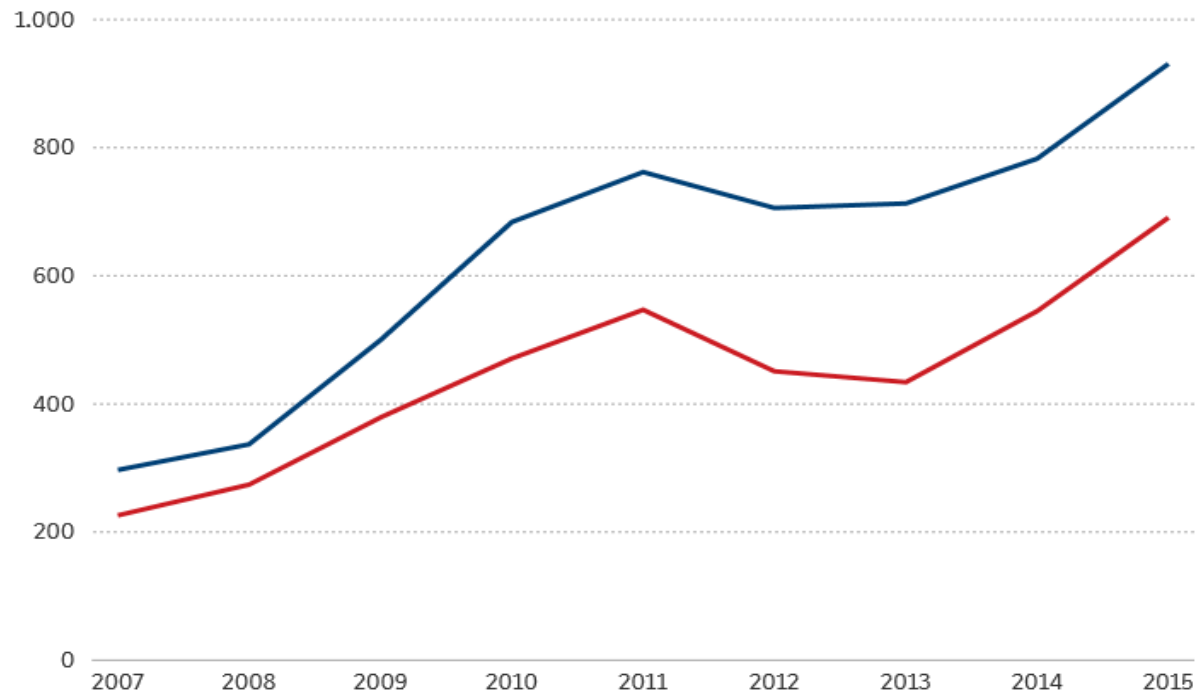
- Hoeveel kinderen zijn er in 2015 opgenomen voor alcoholvergiftiging?

□ 645

□ 931

Aantal meldingen van alcoholgerelateerde ziekenhuisopnames

■ Aantal ziekenhuisopnames ■ Alcoholvergiftiging

STANDAARDGLAS
ALCOHOL

=

10g PURE
ALCOHOL

=

12.7ml

PURE
ALCOHOL

STANDAARD- GLAZEN	STANDAARD- GLAZEN	STANDAARD- GLAZEN	STANDAARD- GLAZEN	STANDAARD- GLAZEN	STANDAARD- GLAZEN	STANDAARD- GLAZEN
1.0	1.0	1.0	1.0	1.3	1.7 TOT 2.5	7.5
25cl.	10cl.	5cl.	3.5cl.	33cl.	33cl.	75cl.
						
GLAS BIER	GLAS WIJN	APERITIEF (PORTO, SHERRY)	STERKEDRANK	BLIK BIER	ZWAAR BIER	FLES WIJN

Vraag 4

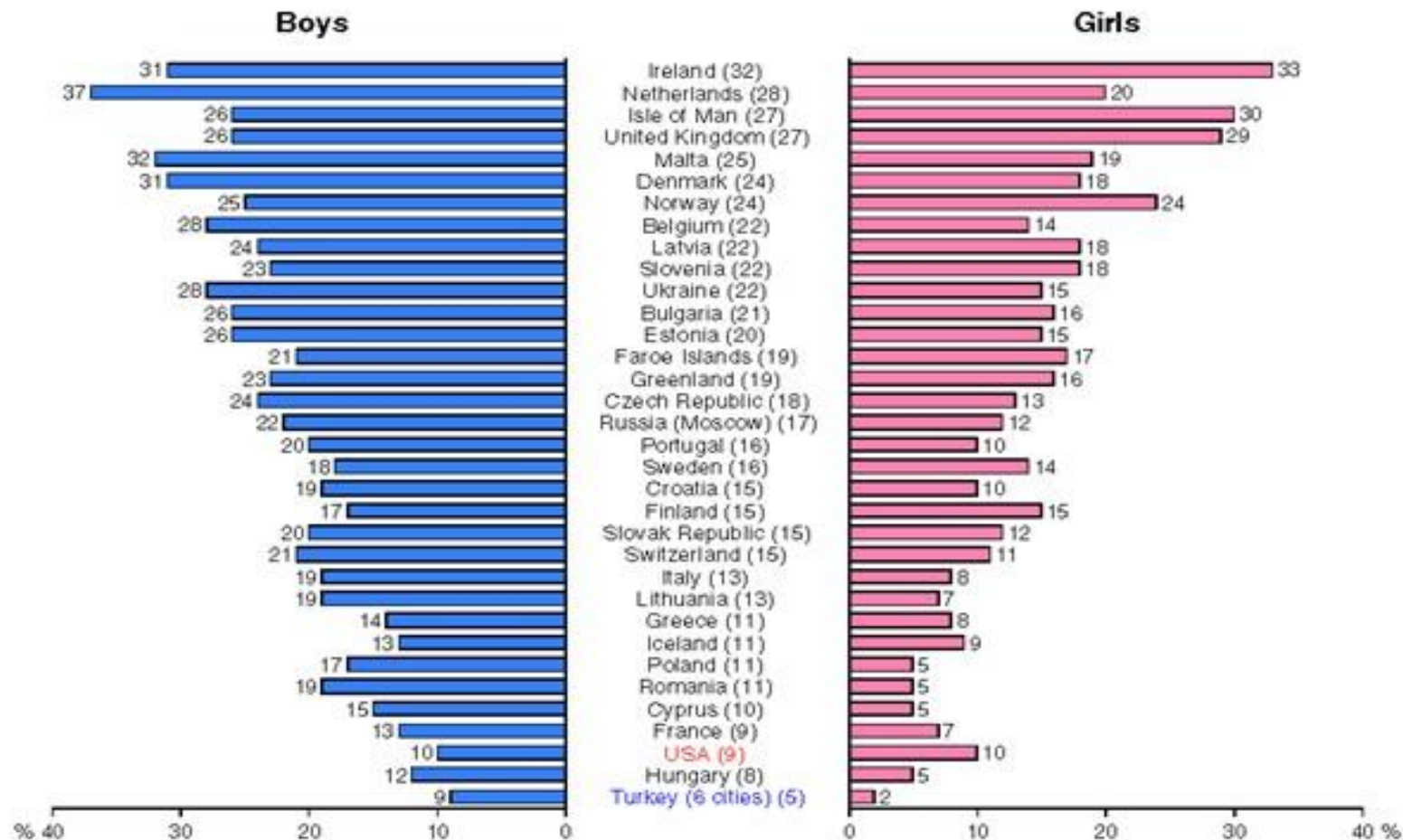

Figure 45b. Proportion of boys and girls who reported "binge drinking" 3 times or more during the last 30 days, 2003. Values within brackets refer to all students. Data sorted by all students. Turkey: Limited geographical coverage. USA: Limited comparability.

Vraag 5

- Hoeveel alcohol gerelateerde doden vielen er in 2013 in het Nederlandse verkeer?
- 75
- 115

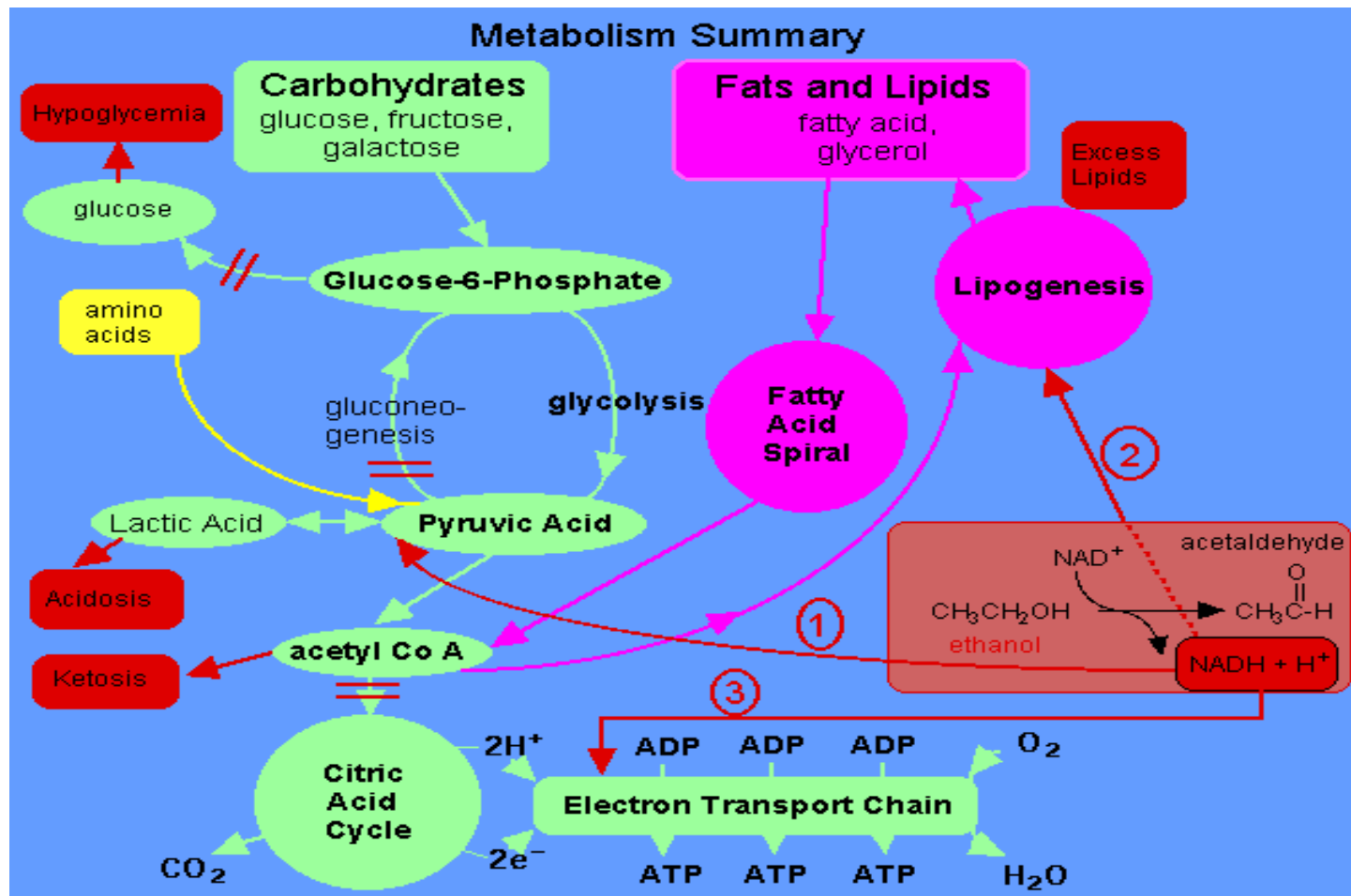
Vraag 6

- Hoeveel glazen alcohol worden er per dag in Nederland gedronken?
- 25.000.000 glazen per dag

Kortom

- Alcohol is de meest gebruikte,
- meeste getolereerde en
- meest vergoelijkte softdrug in Nederland

Is het dan echt zo slecht?

Acute risico's

Demping ademhaling en hartactie
Vaak onderkoeling

Bewustzijnsverlies

- Geen waarschuwing, direct “weg”

Verlies van controle over je lijf

- Ongevallen
- Onveilige seks
- Media

Acute risico's

□ Agressie

- 100% van agressie is alcohol-gerelateerd

□ Onderschatting intoxicatie

- Verdoving, verlies remmingen
- Adrenaline
- Eten: meer geleidelijke opname
- Energiedrankjes: "verbetering" coördinatie

□ Black-out

- Hippocampus: geen schakeling korte naar lange termijn geheugen

Remmingen weg...

- Steeds meer mix met andere drugs
- Uppers
 - XTC / speed / amfetaminen
- Downers
 - GHB
 - Extreem gevaarlijk: zelfde werking als alcohol!
- Hallucinogenen
 - Weed
- Lachgas

Tekenen op SEH

	vitale parameters				status mentalis	pupil	darm-geluiden
	BD	HA	AH	T			
Uppers	↑	↑	↑	↑	geagiteerd, psychose, delier	↑	N/↑
Downers	↓	↓	↓	↓	lethargisch, coma	↓↓	N/↓
Hallucinogenen	↓/N	↓/N	↓	↓/N	somnolent, coma	↓	N

Waarom 18 jaar?

- Sneller vergiftiging
- Risicozoekend gedrag

Gevaarlijk leven

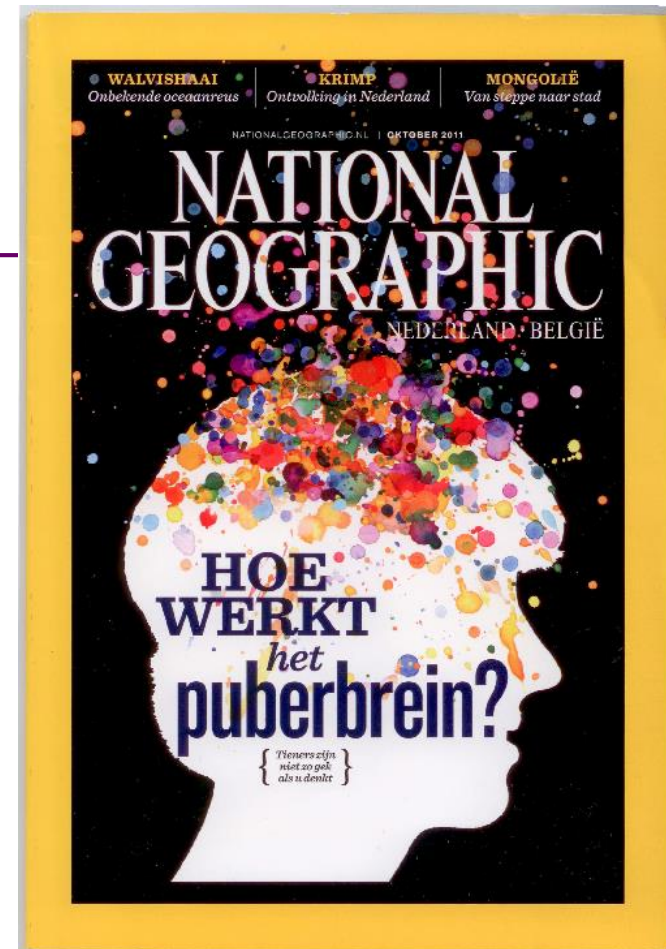
Risicozoekend gedrag

Risicomijdend gedrag

Nat Geographic Puberbrein oktober 2011

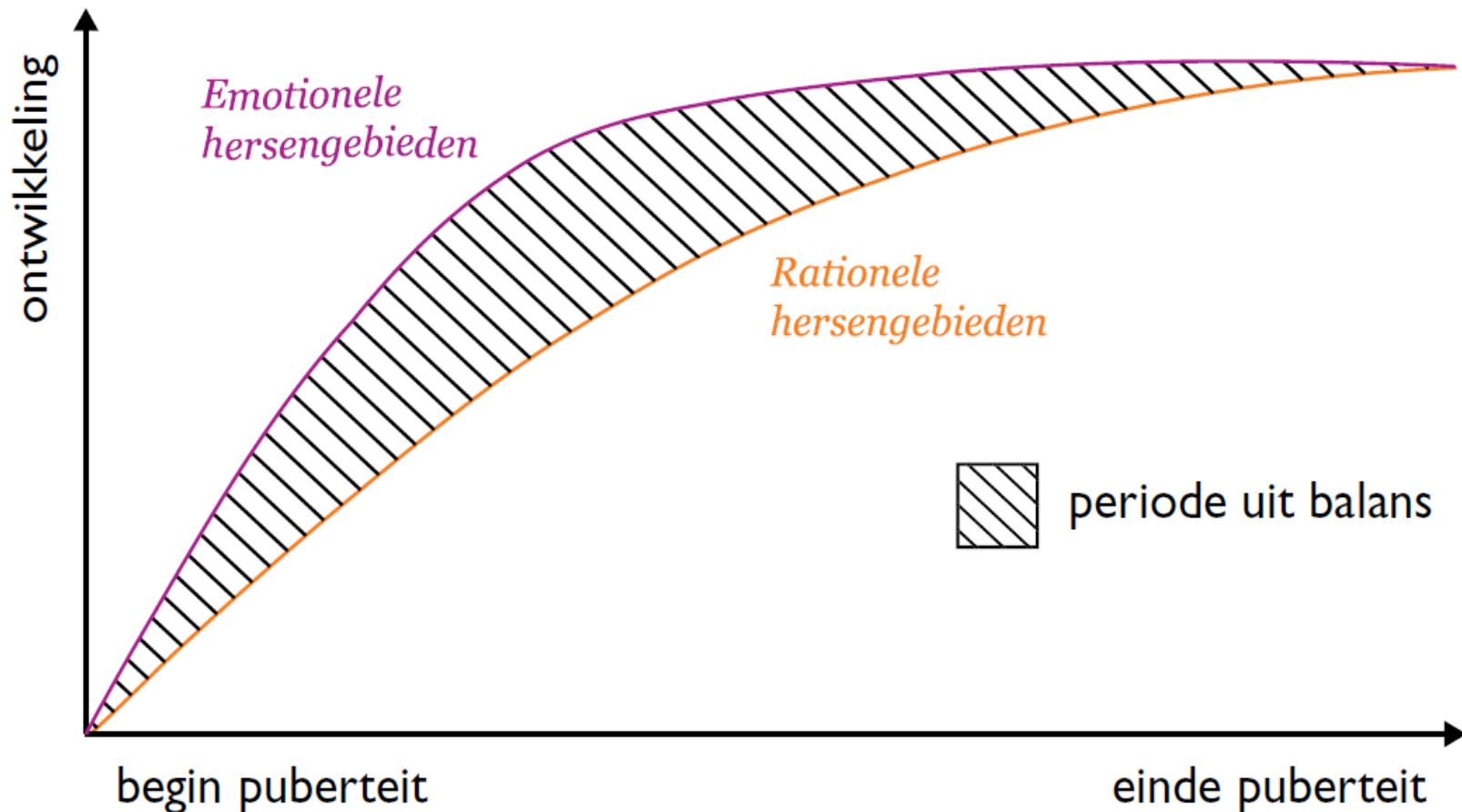

Waarom 18 jaar?

- Sneller vergiftiging
- Risicozoekend gedrag

- Ontwikkeland brein
 - Niet “klaar” bij 18 jaar, maar pas bij 25 jaar
 - Rijping van achteren naar voren
 - Frontaalkwab meest kwetsbaar:
 - Geweten, normen en waarden, keuzes maken

Emotionele ontwikkeling

Emotionele ontwikkeling

- Minder remmingen: meer risico
- Moeite met plannen / houden aan afspraken
- Langetermijn minder belangrijk
- Op zoek naar acceptatie
- Gevoeliger voor belonen dan voor straffen

Ontwikkelend brein

- Frontaal: geweten, afwegen keuzes
- Pubers:
 - Kunnen al lastiger “nee-zeggen”
 - En nu ook minder ontwikkeling “nee-zeggen”

Lange termijn risico's

□ Gewenning

- Wel minder snel dronken gevoel
- Geen snellere afbraak: intoxicatie idem

□ Lichamelijke problemen

- Ondervoeding
- Orgaanschade

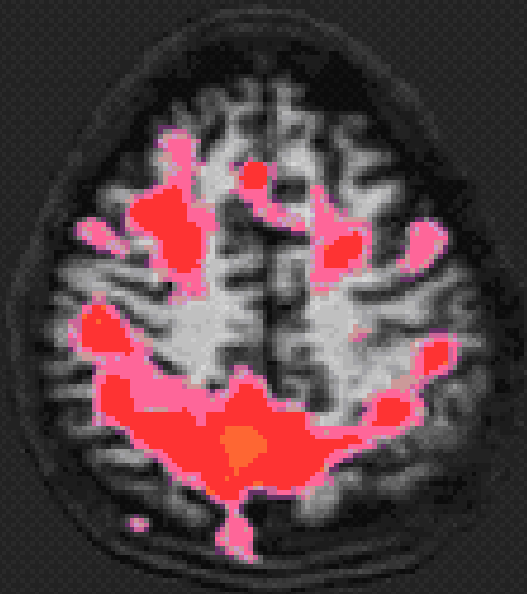
Lange termijn risico's

Brein

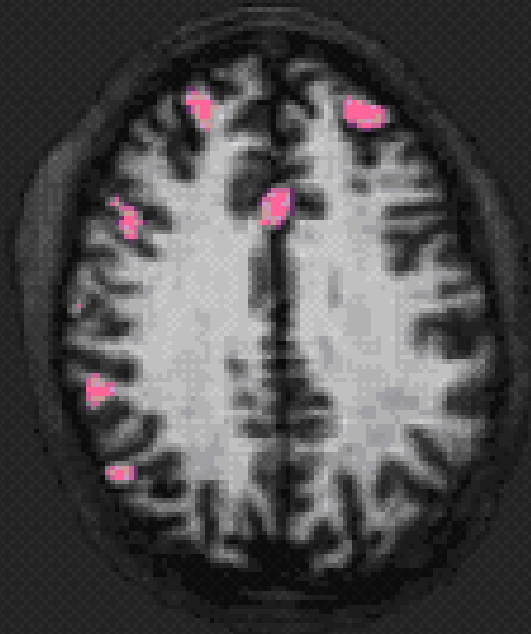
- Concentratieproblemen
- Slaapstoornissen
- Vertraagde mentale ontwikkeling
 - Vertraagd denken, redeneren
 - Invloed op leren, en dus op carrière, status
- Vertraagde emotionele ontwikkeling
 - Geen “nee” kunnen zeggen
 - Verslavingen, agressie, justitie

Ontwikkelend brein

15-year-old male
non-drinker

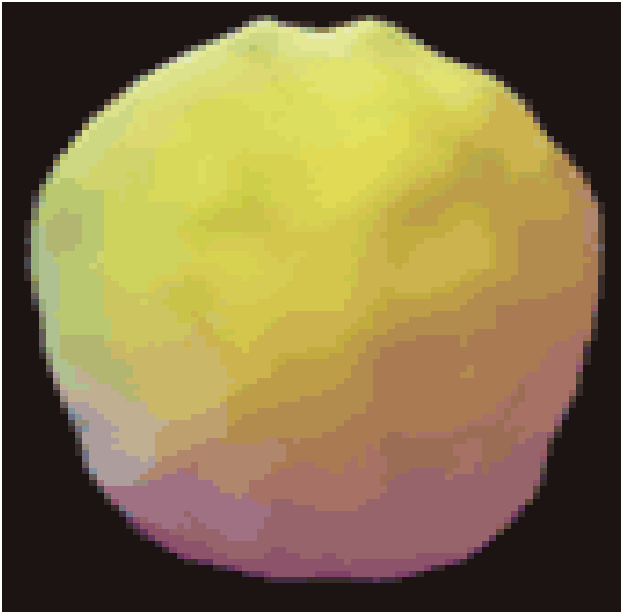

15-year-old male
heavy drinker

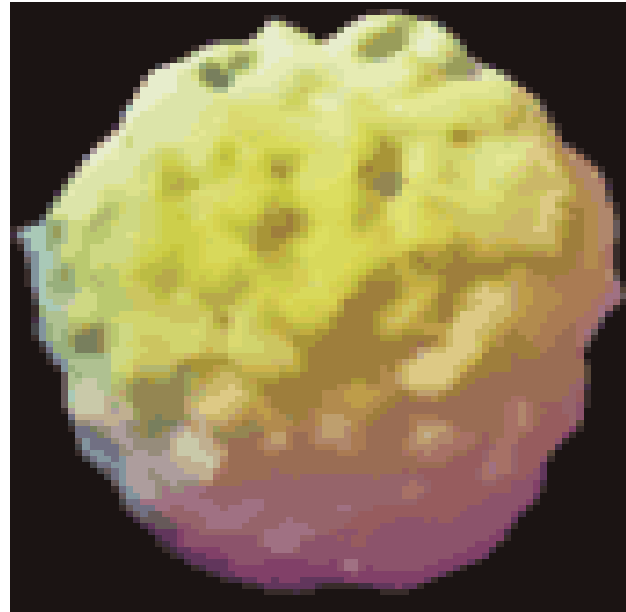

Ontwikkeldend brein

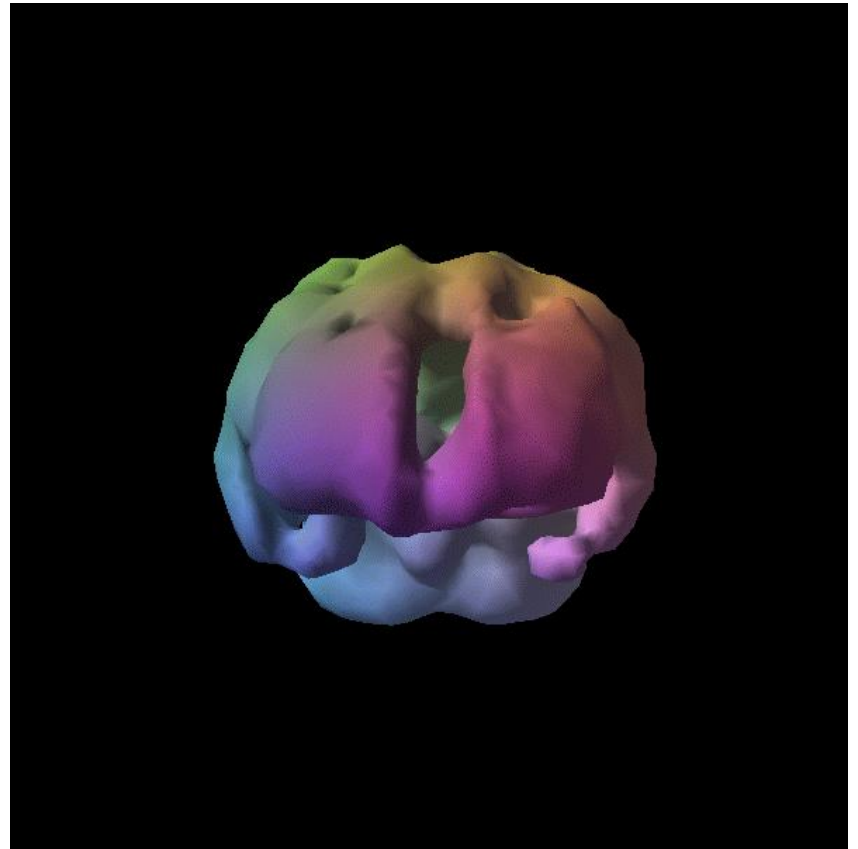
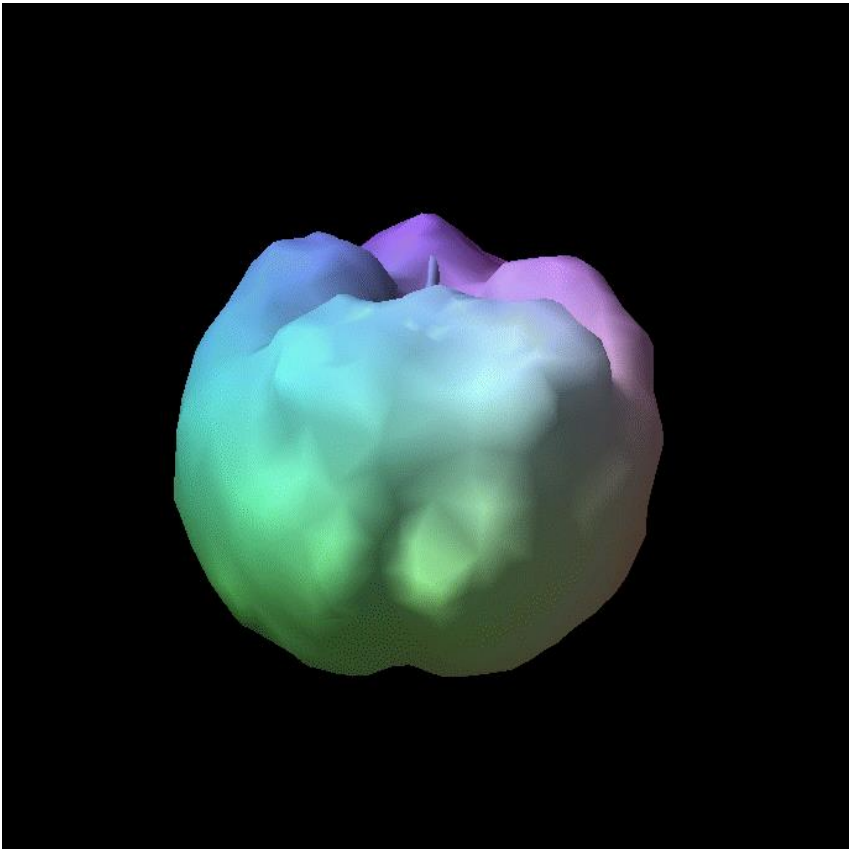
gezonde niet-drinker

21-jarige na 4 jaar stevig drinken

Ontwikkeld brein

Afgelopen jaren groeiend probleem

- ▣ Steeds jonger
- ▣ Meer meisjes
- ▣ Meer “sterke drank”
- ▣ Thuis meer toegestaan
- ▣ “Indrinken”/ binge-drinken

Epidemiologie

- Trimbos enquête alcoholgebruik 2013:
 - 14 jaar: 48.9%
 - 15 jaar: 68.8%
 - 16 jaar: 79.3%

- CBS
 - 14-18 jaar: N = 750.000

- Dus landelijk bijna 600.000 jongeren die alcohol drinken

Nederland in de wereld

- Tot 1 januari 2014 >16 jaar
- Merendeel EU >18 jaar
 - VS / Scandinavië >21 jaar
- WHO / Gezondheidsraad / NVK > 18 jaar

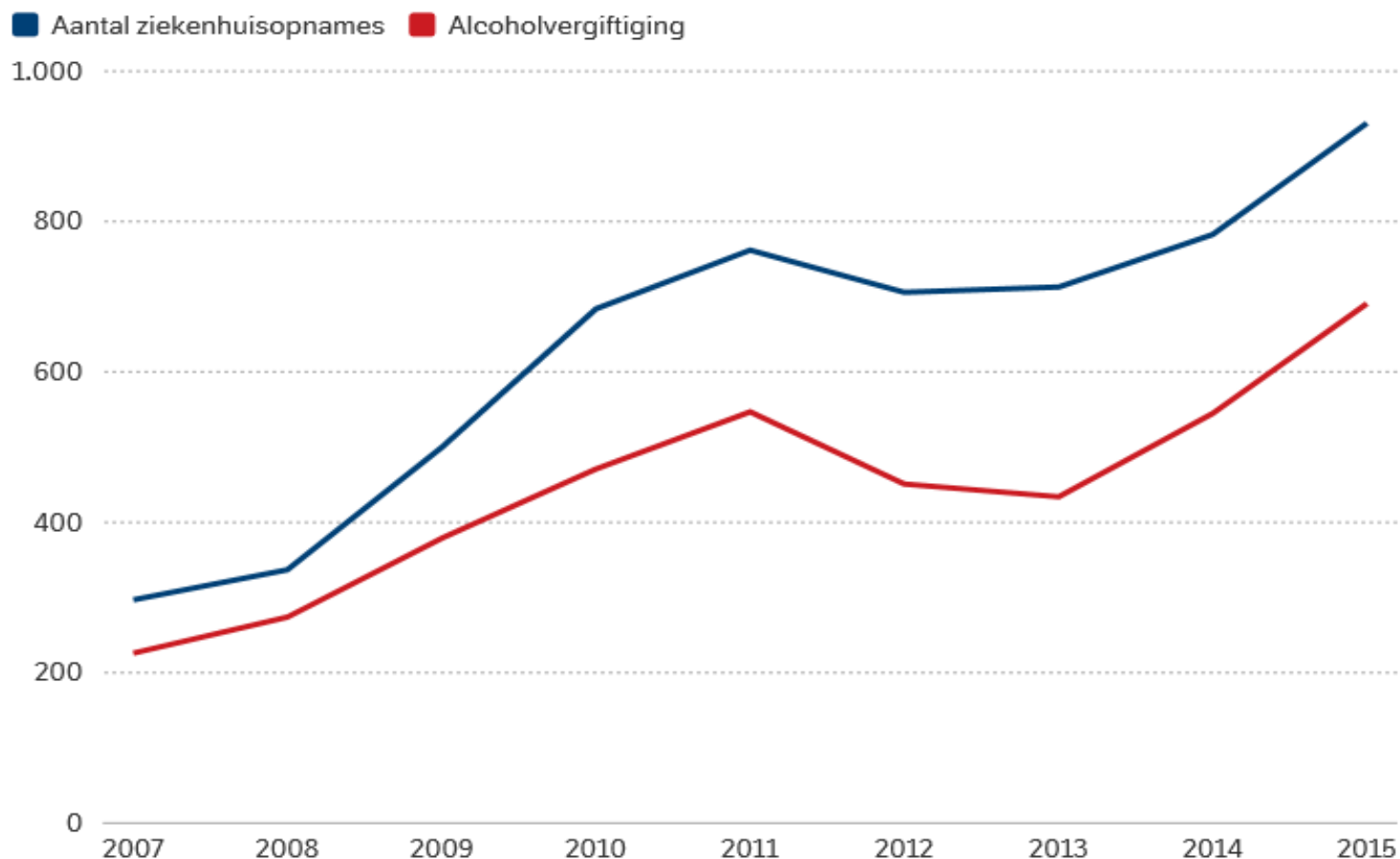
2014 start

- Campagne door Trimbos Instituut
- Kortom: “Het mag niet”

Eerste effecten nieuwe wet 2014

Aantal meldingen van alcoholgerelateerde ziekenhuisopnames

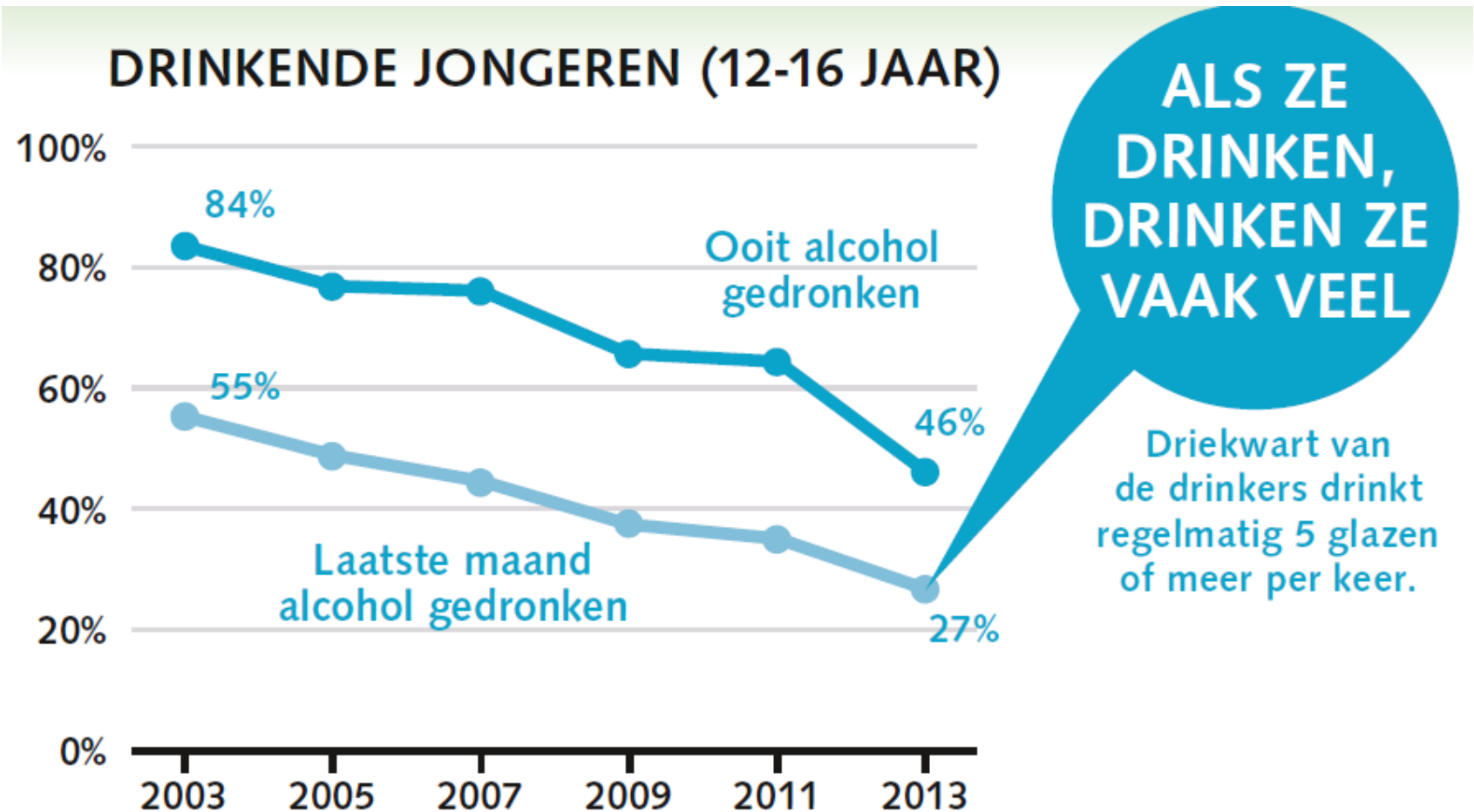
Groot-Eindhoven

Jaar	Aantal	% Man	Leeftijd	Promillage
2009	29	48%	15.79	1.86
2010	47	55%	16.28	1.90
2011	77	56%	16.24	1.88
2012	95	56%	16.32	2.04
2013	75	53%	16.26	2.10
2014	93	57%	16.30	1.99
2015	115	52%	16.20	1.92
2016	82		16.50	2.08
2017	116	57%	16.18	2.11

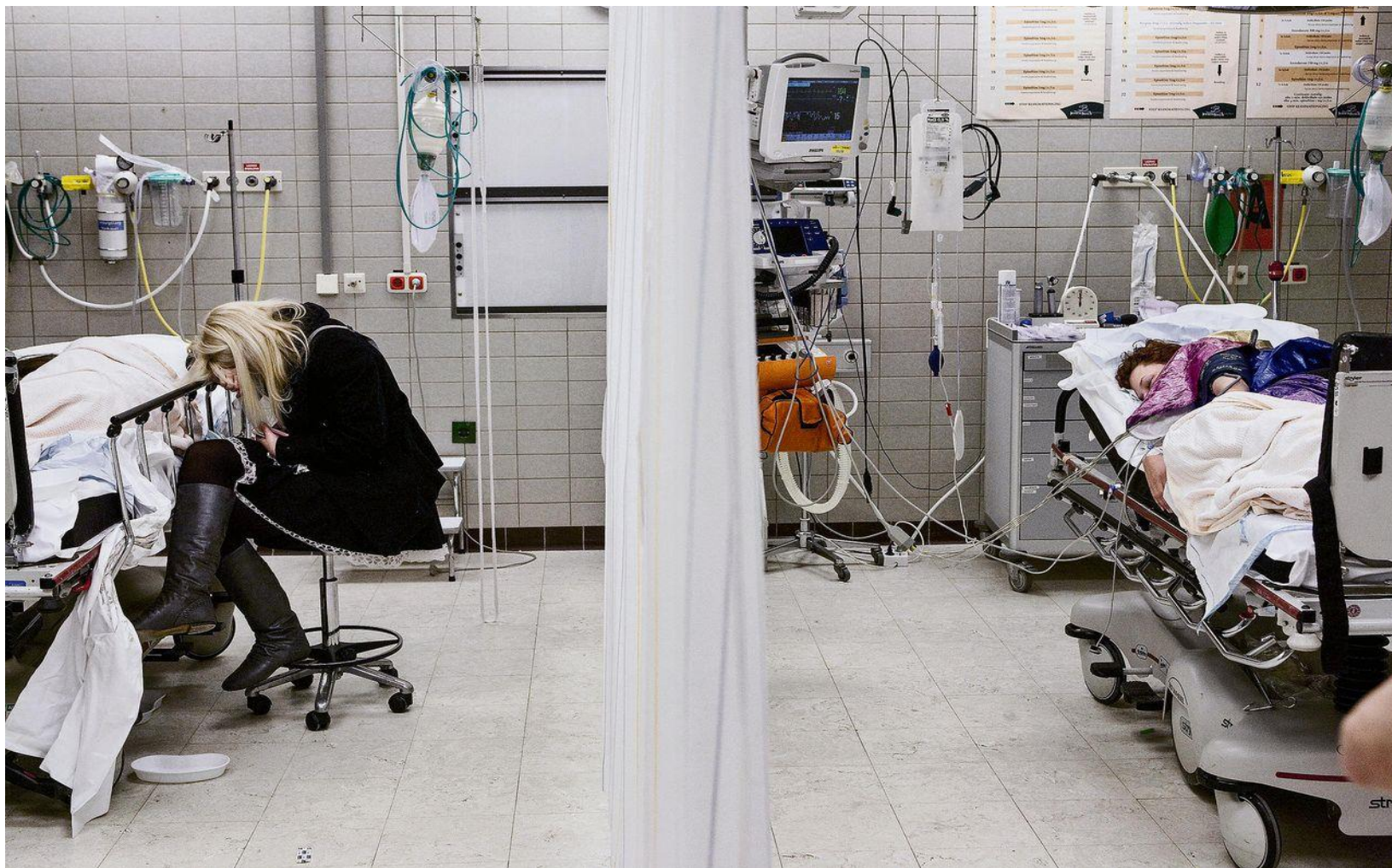
Eerste effecten nieuwe wet 2014

- Toename aantal opnames
- Minder kinderen 13-15 jaar (!)
- Meer jongeren 16-17 jaar

Iets positiefs te melden nog?

SpoeEisende Hulp

SpoedEisende Hulp

□ Beoordeling:

- Ademhaling (te langzaam)
- Hartslag (te snel, te langzaam)
- Temperatuur (onderkoeling)
- Bewustzijn (bewusteloos, aanspreekbaar)
- Bloed op alcohol, zout- en suikerwaarden
- Urine op verdovende middelen

□ Opname

- Bewaking / tensie / hartactie / ademhaling / saturatie
- Infuus met vocht
- Eventueel lab controles glucose, kalium
- Indicatie IC?

Ochtend na opname

Pedagogische hulpverlening

- Uitleg wie ben ik en wat ik kom doen.
- Impact familie en vrienden
- Reden van drinken
- Social media
- Ontslag uitleg en alcohol poli

Alcoholpoli / doorverwijzing

- GGZ (o.a. Yes we can)
- HALT / politie
- Jeugdzorg
- ZAT (Zorgadvies Team school)
- (Preventieve) verslavingszorg (Novadic)
- Veilig Thuis

Regionale coördinatie

Eén coördinator voor de regio ZO-Brabant

- Aanspreekpunt kinderartsen / hulpverlening
- Coördinatie regionaal overleg
- Regionale registratie
- Educatie / voorlichting
- Regionale acties (gemeenten, Novadic, GGD)

Polikliniek Jeugd en Alcohol

- Voor alle intoxicanten <18 jaar
 - Dus ook trauma's SEH met relatie alcohol
- Uitleg, keuzes aangeven, geen preek
- Korte termijn
 - Black out, fysieke gevaren, onveilig gedrag
- Lange termijn
 - Orgaanschade, breinschade, ontwikkeling
 - Verlies van controle / social media

Polikliniek Jeugd en Alcohol

- Samen met beide ouders
 - Educatie
 - Handvatten
 - Eventueel met vrienden / school

- Screening: indicatie psychologie?
 - “Nee-zeggen”
 - Systemische (pedagogische) problematiek

Polikliniek Jeugd en Alcohol

- Ook voorlichting
- Scholen
 - Ouderavonden
 - Scholieren
- Medisch specialisten
- Media / belangenvereniging (STAP, Trimbos)

Trial

- 2018 overleg gemeenten / MMC / Novadic
- Begeleiding Novadic ipv MMC
 - Meer expertise in voorlichting
 - Eventueel opschalen in hulpverlening
- Risico's
 - Grotere drempel
 - 'Stempel'

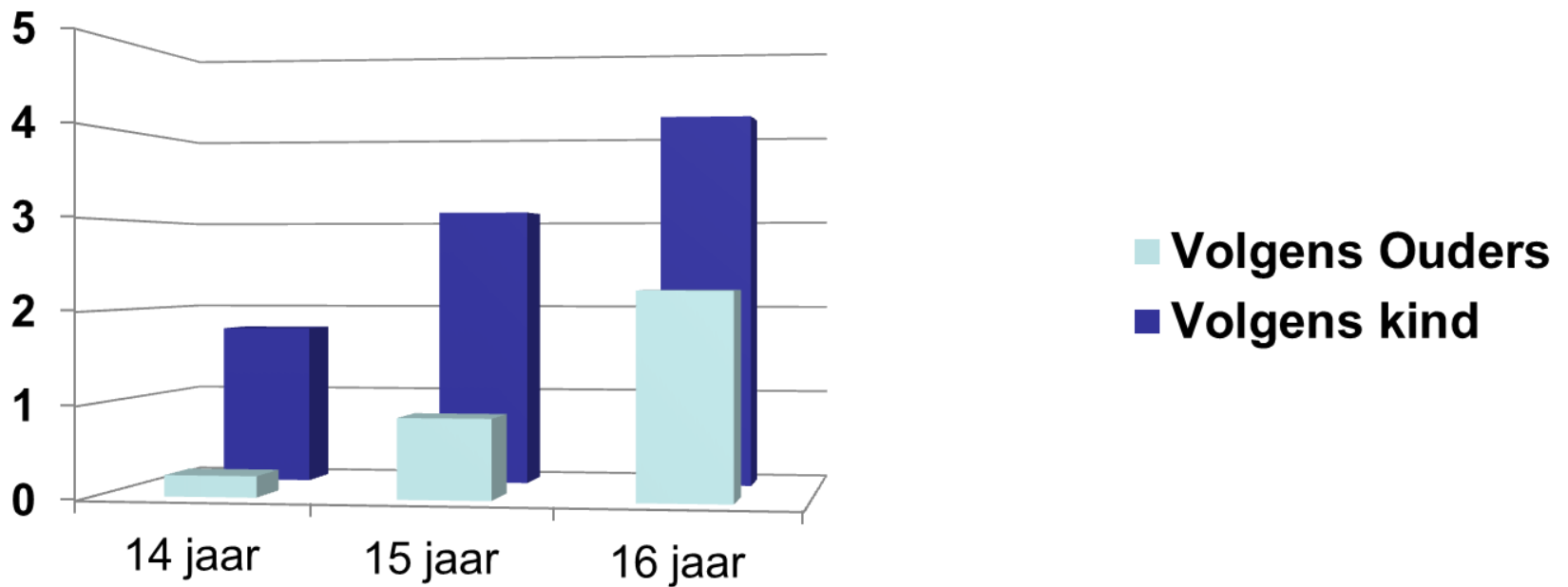
Voorlichting

- Begin op tijd en praat er over
- Zorg dat je zelf genoeg weet
- Stel regels en maak afspraken
- Zorg dat je kind genoeg weet
- Blijf betrokken
- Herken de signalen

Liever thuis, want...

- ▣ Als jongeren thuis mogen drinken, is de drempel ergens anders te drinken lager.
- ▣ Uit onderzoek blijkt dat jongeren onder de 18 die thuis mogen drinken uiteindelijk meer en eerder gaan drinken.

Alcoholgebruik enquête

Bij verbieden: andere middelen?

- NIX18 leidt niet tot een stijging van drugsgebruik onder 16- en 17-jarigen
- Dus het verbieden van het één leidt niet tot het gebruiken van het ander

Hoogrisico jongeren

- Gebrekkige zelfcontrole / impulsiviteit
- Oppositioneel / antisociaal gedrag
- Psychische problemen: angst, traumatisering en depressie
- Lichte verstandelijke beperking
- Op jonge leeftijd gestart met roken
- Disfunctionerend gezin, gebrekkige sociale controle
- Verslaafde ouder(s) en/of sibs
- Omgeving: leeftijdgenoten die middelen gebruiken
- Contact (gehad) met institutionele zorg
- Schoolgerelateerde problemen
- Armoede
- Negatieve life-events / trauma (verhuizing, scheiding, verlies van ouder enz)

Maak het bespreekbaar !

Do you ever get drunk?

☐

Yes

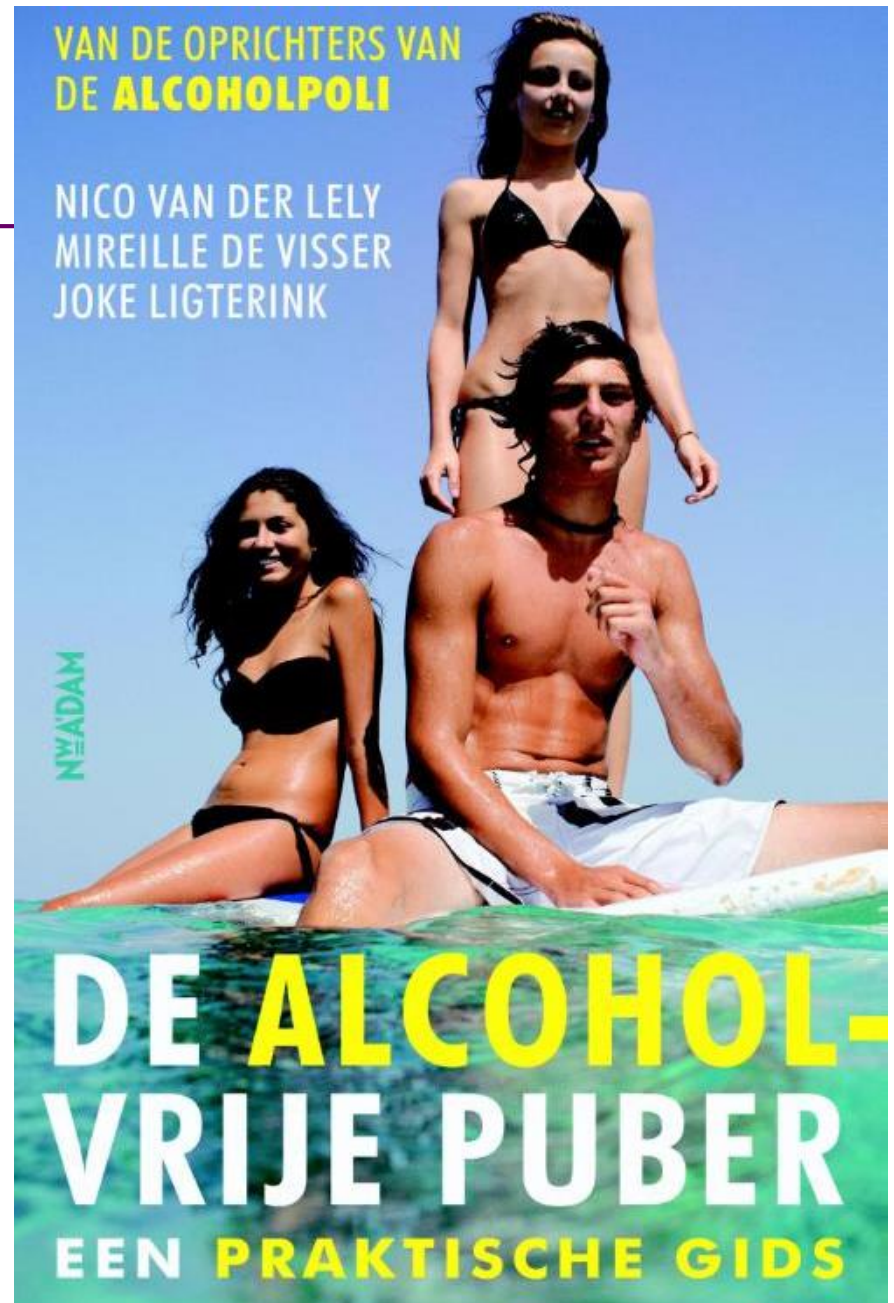
☐

No

Discussiepunten

1. Wie moet deze kinderen opvolgen?
 - ▣ Is het somatiek of preventieve zorg?
 - ▣ Kinderarts, GGD of preventieve verslavingszorg?
2. Wie betaalt de nazorg?
 - ▣ Gemeenten of zorgverzekeraars?
3. Uniformisering van psychologische evaluatie en ondersteuning
 - ▣ Rol voor verslavingszorg?
 - ▣ Rol voor JGZ / GGD?

Conclusie

- ❑ Alcohol is niet geschikt voor jongeren
- ❑ Wij kunnen het drinkgedrag van jongeren beïnvloeden
- ❑ Verantwoordelijkheid bij kind en ouders, maar ook bij overheid, school, horeca én hulpverleners

Meer weten?

- www.uwkindenuitgaansdrugs.nl
- www.uwkindenalcohol.nl
- www.uwkindenblowen.nl
- www.hoepakjijdataan.nl
- Facebook: opvoedingenuitgaan

